

Verslag digitale vergadering Burenraad DuPont en Chemours, 27 oktober 2020

Aanwezig namens de Burenraad: Jans Sieben, Ellen Molenaar, Bianca van Rooij, Marianne den Braven, Jeroen Bezemer, Dick Naafs en voorzitter Bert Kandel

Ondersteuning Burenraad: Ap van der Pijl en Diana Henneken (verslag)

Aanwezig namens de bedrijven: Marc Reijmers (manager Milieu, Gezondheid en Veiligheid Chemours), Harmen Geers (communicatie Chemours), Willem Buitelaar (communicatie DuPont) en Govert Griffioen (directeur DuPont)

Afwezig: burenradsleden Peter van Rhijn en Marchel Schilten en directeur Chemours Guy Libaers

Verslag vorige vergadering

Het verslag van de vorige vergadering (23 juni 2020) wordt vastgesteld en staat op de website van de Burenraad. Dick Naafs heeft hier nog wel een paar vragen over. In het verslag staat dat de terugblik op de werkconferentie van vorig jaar op deze agenda zou staan. Dat is niet het geval om de digitale bijeenkomst niet te lang te maken. Bij een tweede vergadering (ook via Teams) op 15 december komt dit onderwerp wel op de agenda.

Op pagina 5 bij het gedeelte over het 'Rapport RIVM '2020-0042 advies risicogrenswaarden voor PFOA, PFOS en GenX in zwemwater en vis' en monitoringsonderzoek Waterschap Rivierenland' staat dat Chemours ontwikkelingen voor nieuwe technieken met belangstelling volgt. Zijn er bijvoorbeeld ook contacten met hogescholen en universiteiten? Marc Reijmers: 'Jazeker. Een voorbeeld is een onderzoek van Stanford naar biologische afbraak van PFAS. Andersom komt het ook voor dat wij worden benaderd om onze kennis en ervaring. Onlangs zijn we benaderd door een adviesbureau in verband met een failliet recyclingbedrijf van brandblussers in Doetinchem. Op het terrein waren 1300 IBC's aanwezig met PFOS-houdend materiaal, maar daarin kunnen wij niet veel betekenen omdat bij Chemours noch bij DuPont ooit PFOS werd gebruikt in de productie. Op 12 oktober heeft De Monitor hier een tv-uitzending aan gewijd.'

Ook op pagina 5 wordt genoemd dat de nieuwe milieustraat voor zowel DuPont als Chemours (i.s.m. Indaver) in gebruik is genomen. De Burenraad wil hier graag een keer een rondleiding bij krijgen voor meer informatie, als corona voorbij is uiteraard.

Over het hergebruik van regenwater bij droogte (pagina 7) is nog geen nieuws.

Wat betreft het betrekken van de oud-werknemers (gepensioneerden) bij de ontwikkelingen van de bedrijven (pagina 7) heeft Harmen Geers actie ondernomen om hen via de bestaande kanalen te informeren. Vanwege de privacywet AVG is dat niet mogelijk via het pensioenfonds en er is contact geweest met het bestuur van de vereniging voor gepensioneerden DuPont en Chemours (VGD CN). In hun nieuwsbrief is een paragraaf hierover opgenomen met verwijzing naar de websites van de

bedrijven en de Burenraad.

Mededelingen vanuit de Burenraad

Vertrek van leden, komst van nieuw lid

Peter van Rhijn is teruggetreden uit de Burenraad. Hij was al geruime tijd niet actief bij de Burenraad. Daarnaast neemt Marianne den Braven afscheid. Marianne werkt op dit moment bij Nationaal Park De Biesbosch, maar dit verandert per 1 januari 2021. Ze komt dan in dienst bij de gemeente Dordrecht. Om belangenverstremming of een loyaliteitsconflict te voorkomen stopt ze bij de Burenraad. Zowel de bedrijven als de Burenraad vinden het jammer, maar begrijpelijk dat Marianne stopt. Ellen Molenaar is de nieuwe aanwinst. Sinds een jaar woont ze in het centrum van Dordrecht. Haar jarenlange ervaring met name in zorg en welzijn is van harte welkom.

Wat vinden de bedrijven van de Burenraad?

De Burenraad wil deze vraag graag agenderen voor de volgende vergadering in december. De oprichting is nu ruim drie jaar geleden. Wat zijn de effecten en ervaringen van de bedrijven tot nu toe?

Actualiteiten

Corona

De maatregelen die DuPont, Dow en Chemours hebben genomen sinds de coronacrisis begon in maart, zijn onverminderd van kracht. Bij de bedrijven zijn alleen medewerkers aanwezig die noodzakelijk zijn voor de veilige uitvoering van de productieprocessen. Voor hen is veel aandacht, maar ook voor de medewerkers die vanuit huis moeten werken. Zowel DuPont als Chemours houden regelmatig online-sessies om hun thuiswerkende medewerkers bij te praten over ontwikkelingen binnen de bedrijven. Vanwege de toename van het aantal besmettingen in de Drechtsteden, en om het virus zo goed mogelijk buiten de deur te houden, worden in deze periode geen bezoekers toegelaten op het terrein, behalve handhavende instanties. Die moeten te allen tijde toegang hebben om hun controlerende werk te kunnen blijven doen.

Jans Sieben vraagt hoe de situatie met corona in Nederland is ten opzichte van de vestigingen van de bedrijven in de rest van de wereld? Vergelijkbaar met Nederland, antwoordt Willem Buitelaar. 'Op de fabrieken van DuPont in Wuhan (China) en Fombio (Italië) na die in de eerste golf gesloten was, zijn alle vestigingen open gebleven maar met de maatregelen die opgelegd zijn vanuit de overheid. In sommige landen zijn de maatregelen strenger dan in het andere, afhankelijk van de situatie. Voor de hele wereld geldt dat er zoveel als mogelijk vanuit huis wordt gewerkt om er alles aan te doen om het virus buiten te houden.'

Bijpraten wethouders, ambtenaren en stakeholders

Tijdens het meest recente overleg van Chemours, DuPont en Dow met de wethouders en ambtenaren van Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden kwamen onder andere de stand van zaken rondom de vergunningen en de ontwikkelingen met betrekking tot de vermindering van uitstoot (bij DuPont is de belangrijkste stof formaldehyde, bij Chemours is dat GenX) aan de orde. Ook met de DCMR is er een doorlopende dialoog. Chemours heeft bovendien ook contact met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, met prof. Jacob de Boer (dit naar aanleiding van recente publiciteit) en andere stakeholders.

Stand van zaken vergunningen

Eigen omgevingsvergunning Chemours

DCMR (toezichthouder) verwachtte beschikbaarheid concept vergunning augustus 2020 →

publieke consultatie waaronder wettelijke adviseurs (Gemeenten, RWS, Waterschap, ILT)

DCMR verwacht definitieve vergunning half december 2020

- **Status oktober 2020:** concept vergunning nog niet gepubliceerd
- Huidige inschatting Chemours: definitieve vergunning in 2021
- Vanaf dan staat vergunning Chemours volledig los van vergunning DuPont

- Parallel aan de volledige vernieuwing en splitsing, spe(e)l(d)en deze ambtshalve wijzigingen en specifieke vergunningsaanvragen (geen vertraging door Coronacrisis):
  - CRC emissiereductie testopstellingen vergund – afvangen FRD en E1 uit schoorstenen
  - Ambtshalve wijziging voor afvalwater: verzoek Chemours voor limiet van max. 2 kg / jaar akkoord (lozing in 2019: 280 gram)
  - Ambtshalve wijziging lucht emissies → tijdpad met 5 jaar verkort → Chemours in beroep

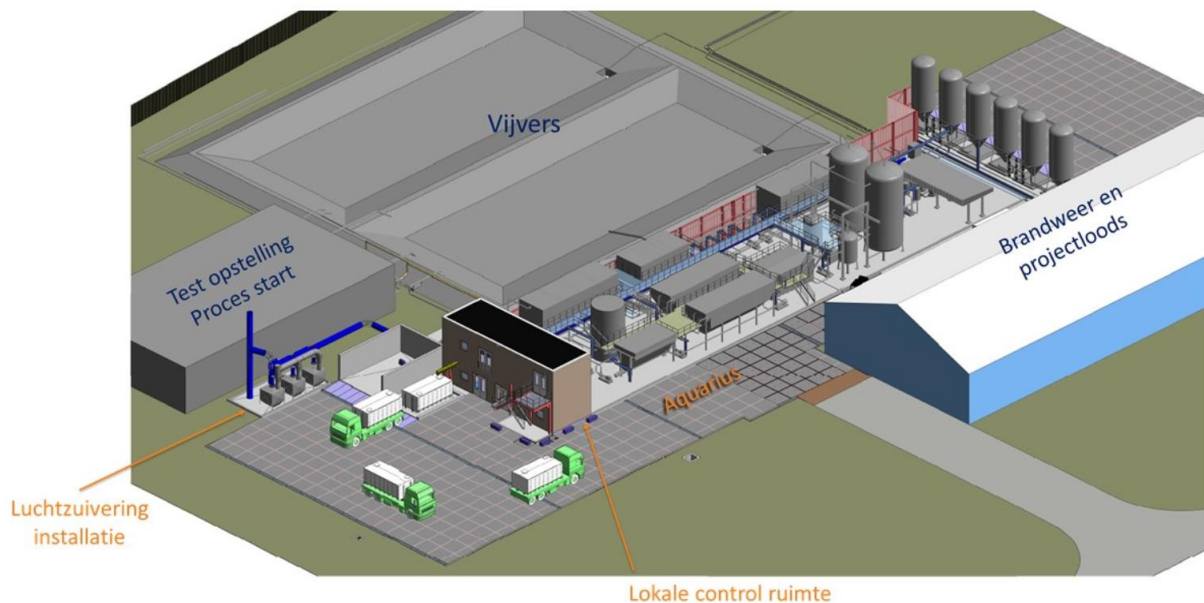
Discussie met Provincie over:

- 'pZZS-beleid': Provincie stelt ten onrechte 'pZZS' gelijk aan ZZS
- Ambtshalve wijziging luchtmissies: verkorting tijdpad op basis van onbewezen techniek
- ILT heeft EVOA-vergunningen verstrekt voor export GenX-houdend afvalwater (vernietiging en recycling)

De aanvraag van een eigen vergunning voor DuPont loopt parallel met die van Chemours. Dow heeft ook een eigen vergunning aangevraagd.

Bouw permanente waterzuiveringsinstallatie Chemours van start

- Begin september: vergunning verleend door Provincie
- Capaciteit: zuivert gem. 60 m³ afvalwater per uur (24 uur per dag, 365 dagen per jaar), met een maximale capaciteit van 120 m³ per uur.
- Medio 2022 in bedrijf
- Tot die tijd blijft huidige tijdelijke installatie continu zuiveren

Bouw luchtfilteringsinstallatie Chemours

- Omleiden van luchtmissies naar centrale schoorsteen, via zuiveringsfilters
- Inmiddels 8 actieve koolbedden geplaatst
- Planning: voorjaar 2021 opstart van installatie

CRC-programma Chemours: voortgang

Chemours ligt goed op koers met de voortgang van het CRC-programma. Op dit moment is door Chemours de uitstoot van GenX naar water al met 99% teruggebracht ten opzichte van 2017. De uitstoot van GenX-stoffen naar lucht zal in 2021 met 99% verminderd zijn.

Doelen

- Fase 1: reductie van GenX-lozing en -uitstoot naar 99% minder in 2021
- Fase 2: reductie van de uitstoot van andere gefluorineerde stoffen met 80% in 2024
- Fase 3: de uitstoot van andere gefluorineerde stoffen met 99% in 2030 (of eerder)

Voortgang

- Fase 1: doel behaald voor lozingen water; op koers voor emissies naar lucht
- Fase 2: in research en ontwerp fase
- Fase 3: in research fase

Een positieve ontwikkeling vindt de Burenraad. Hoe communiceert Chemours hierover met de omgeving? Marc Reijmers: 'De gemeenten, gemeenteraden, kamerleden, de Provincie en alle andere belanghebbenden houden we op de hoogte. We werken bovendien actief mee aan verzoeken vanuit de media, bijvoorbeeld onlangs een televisie-uitzending van Radar over PFAS. Als het doel van reductie met 99% van de uitstoot naar water én lucht is bereikt, zullen we daar zeker over communiceren.'

Ellen Molenaar vraagt of meer bedrijven in de omgeving te maken hebben met vergaande maatregelen om emissies te beperken? Dat is zo, beaamt Marc Reijmers. 'Chemours is lid van Deltalinqs, een overkoepelende verbindende organisatie in en om Rotterdam waarbij zo'n zeventig grote bedrijven aangesloten zijn. Ook andere bedrijven hebben hier mee te maken.' Ellen vraagt of in Zuid-Holland relatief veel chemische bedrijven zijn ten opzichte van de rest van Nederland? Dat klopt, de meeste BRZO-bedrijven van Nederland zijn in Zuid-Holland gevestigd.

Voorstel vlogserie

De Burenraad DuPont en Chemours heeft het voornemen om een serie (video)vlogs uit te brengen. De Burenraad wil zo de relatie tussen de bedrijven en lokale samenleving verder versterken.

De concrete doelen bij dit initiatief zijn:

- Op een toegankelijke en laagdrempelige wijze antwoord geven op belangrijke vragen die leven in de lokale gemeenschap.
- Door het inzetten van een nieuw instrument een groter publiek bereiken.
- Toelichting geven op de rol van de Burenraad, de leden voorstellen en zo ook nieuwe leden werven.
- De bedrijven meer een 'gezicht' geven door medewerkers aan het woord te laten.

DuPont en Chemours vinden het een leuk idee en hebben er vertrouwen in dat dit een leuke en frisse manier is om mensen te informeren. Ze denken graag mee in het hiertoe nog te vormen redactieteam waarin uiteraard ook een delegatie van de Burenraad komt. Door corona is het nu niet mogelijk en wenselijk om op het bedrijfsterrein te filmen. Waarschijnlijk kan dit pas begin 2021. De voorbereidingen kunnen wel al starten. Verspreiding is in ieder geval via de websites van de Burenraad en de bedrijven. Een vertegenwoordiger van RTV Rijnmond en RTV Dordrecht heeft aangegeven hier mogelijk belangstelling voor te hebben.

Voorbeelden van vragen die aan de orde komen bij de vlogs zijn:

- *Wat voor producten maken jullie en welke grondstoffen zijn hiervoor nodig?*
- *Hoe verlopen de afvalstromen?*

Communicatie en informatie

Chemours

Sponsoring/ondersteuning

Chemours heeft tien doelstellingen (Corporate Responsibility Commitment Goals: For a World that Demands More). Specifiek voor Dordrecht zijn:

- Veiligheid
- Vibrant Communities – banden met omgeving aanhalen en versterken
- Vernieuwing van de vergunning – sterk lagere emissie limieten
- Emissie Reductieproject

Vibrant community activiteiten 2020

- Het Kristal: GrowWizzKid: kinderen leren groente te verbouwen, dit is een project van 8 jaar
- De Staart, AED
- Stichting Anders, sponsor, Partner Plus
- LexLab, technologie workshops voor kinderen basisonderwijs groep 6

Vibrant community support - corona

- Albert Schweitzer Ziekenhuis: 50 overzetbrillen (PBM)
- Stichting Anders, 5 laptops voor thuischoling
- Diverz, 25 laptops voor thuischoling

DuPont

Nieuwsbrief InZicht

In november verschijnt de nieuwste editie van DuPont InZicht. Met een oplage van 17.000 exemplaren wordt deze huis-aan-huis verspreid in Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden. In deze editie staan onder andere een interview met nieuwe EHSQ manager Roelant Rosman, stand van zaken m.b.t. vergunning, activiteiten gericht op de omgeving, interview stagiaire laboratorium.

Responsible Careverslag 2019

Het Responsible Careverslag 2019 was begin juli gereed, is op de website www.dupontdordrecht.info geplaatst en per post naar een 50-tal stakeholders gestuurd.

Activiteiten voor de omgeving

- Donatie van Maintenance Team aan High Five Foundation (bedrag was bedoeld voor teamuitje)
- Helpende handen bij Stichting Present, opknappen van De Kwekkeltuin
- Sponsoring AED voor Sociale Moestuin Papendrecht

Website Chemours

De Burenraad heeft een voorstel met verbeterpunten voor de website van Chemours gemaakt. Dit met als doel een actuelere en toegankelijker website bijvoorbeeld door het toevoegen van animaties en meer beeld. Harmen Geers van Chemours zegt toe ermee aan de slag te gaan binnen de mogelijkheden die er zijn. De Nederlandse site staat niet op zich, maar is een onderdeel van het grote geheel. Hij zal de Burenraad voor de volgende vergadering een plan van aanpak voorleggen waaruit blijkt hoe verder gewerkt wordt aan het verbeteren van de website.

Website Burenraad

De site van de Burenraad is ook aan vernieuwing toe. Een voorstel met verbeterpunten voor de eigen site is in de maak.

Wat verder ter tafel komt

De voorzitter sluit af met een dankwoord aan Marianne den Braven. Hij heeft Peter van Rhijn al telefonisch bedankt. Beiden zullen een attentie ontvangen.

De volgende digitale overlegvergadering is op dinsdag 15 december 2020.